

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายนวัตกรรม
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน
The Educational Quality Assurance Performance by Using Innovation
Network of Nan Provincial Special Education Center

ศิริพร หมื่นพรมแสน

นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่, E-mail: gigg.s.riporn@gmail.com

ทัศนีย์ บุญมาภิ

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
E-mail: tasnee99@gmail.com

สุรศักดิ์ สุทธสิริ

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
suttasirisurasak855@gmail.com

Siriporn Muenpromsan

Student, Master of Education Program in Educational Administration,
North-Chiang Mai University

Tasnee Boonmaphi

Lecturer, Master of Education Program in Educational Administration,
North-Chiang Mai University

Surasak Suttasiri

Lecturer, Master of Education Program in Educational Administration,
North-Chiang Mai University

รับเข้า : 30 มีนาคม 2566 แก้ไข : 30 เมษายน 2566 ตอรับ : 2 พฤษภาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายนวัตกรรม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่านประชากรที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดน่าน รวม 76 คน ผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความ

เชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการสนทนากลุ่ม โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายนวัตกรรม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ ด้านการเกิดวัฒนธรรมคุณภาพที่สะท้อนการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการนำการเปลี่ยนแปลงสู่สถานศึกษาและการสร้างคุณค่าแก่งวงวิชาการสถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในที่เกิดประสิทธิผล และด้านการประเมินความสำเร็จตามมาตรฐาน แนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายนวัตกรรมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน พบว่าด้านการกำหนดเป้าหมายมาตรฐานคุณภาพ สถานศึกษาควรจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ ด้านการขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐาน สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐานสถานศึกษา ด้านการประเมินความสำเร็จตามมาตรฐาน ควรให้ชุมชน ครู บุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐานสถานศึกษา ด้านการนำการเปลี่ยนแปลงสู่สถานศึกษาและการสร้างคุณค่าแก่งวงวิชาการสถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในที่เกิดประสิทธิผล ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครู บุคลากรนำผลมาพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ด้านการเกิดวัฒนธรรมคุณภาพที่สะท้อนการพัฒนาที่ยั่งยืน สถานศึกษาควรสนับสนุนการพัฒนาระบบสารสนเทศในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา

คำสำคัญ: งานประกันคุณภาพการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายนวัตกรรม

Abstract

This study aimed to examine the current conditions and propose guidelines for enhancing the implementation of educational quality assurance through the Innovation Network at the Nan Provincial Special Education Center. The research population consisted of 76 administrators and teachers, complemented by a focus group of nine experts. Data were collected using a questionnaire with a reliability coefficient of 0.98, and analyzed through descriptive statistics including percentage, mean, and standard deviation. Additionally, qualitative data from focus group discussions were examined using content analysis.

The findings indicated that the overall implementation of educational quality assurance was at a high level. The three strongest aspects were: (1) fostering a quality

culture that reflects sustainable development, (2) introducing institutional change and creating academic value through an effective internal quality assurance system, and (3) assessing success according to established standards. Based on these findings, development guidelines were proposed in five areas. First, in setting quality standards, the institution should establish a formal committee responsible for defining educational benchmarks. Second, in driving quality, teachers and staff should be actively encouraged to integrate these standards into practice. Third, in evaluating outcomes, participation from teachers, staff, and the community is essential to ensure a comprehensive quality assurance process. Fourth, to create academic value, administrators should emphasize using assessment results to inform and improve educational management. Finally, in promoting a sustainable quality culture, the institution should strengthen its information systems and reinforce the role of the Innovation Network in quality assurance. In conclusion, the study highlights the importance of collaborative engagement, systematic evaluation, and institutional support in building a sustainable culture of educational quality assurance. The proposed guidelines provide a framework for strengthening quality practices that not only enhance educational outcomes but also contribute to sustainable institutional development.

Keywords: Educational Quality Assurance Education center innovation network

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561 – 2580) ได้กำหนดกรอบเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนา ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้คนไทยทุกคนมีสิทธิและโอกาสในการเข้าถึง การศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย สิทธิทางการศึกษา ของคนพิการได้กำหนดไว้ใน มาตรา 10 วรรคสามแห่งพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545ว่า คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับ การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้คน พิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตาม

หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงและมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษา
สำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551

แนวทางในการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของประเทศ มาตรฐานการศึกษาของชาติ
เป็นกรอบสำหรับสร้างคนไทย 4.0 ที่แตกต่างตามบริบทของท้องถิ่นและของสถานศึกษา มาตรฐาน
การศึกษาของชาติเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ของคนไทย เพื่อให้
สถานศึกษาทุกแห่งยึดเป็นกรอบสำหรับสร้างคนไทย 4.0 โดยกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาทำให้
สถานศึกษาต้องถือเป็น ความรับผิดชอบที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน สถานศึกษานั้น
สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้น
สังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและผู้ด้อยโอกาส ส่งเสริมการจัดการศึกษา
และตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

จากคู่มือการจัดการศึกษาสำหรับศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
ปี พ.ศ. 2561 ยังมีการวิจัยที่ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารการดำเนินงานประกันคุณภาพ
การศึกษาโดยใช้เครือข่ายนวัตกรรม ศูนย์การศึกษาพิเศษอยู่น้อย ดังนั้นศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ
จังหวัดน่าน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำเป็นต้องทราบถึงสภาพการดำเนินงานประกัน
คุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษซึ่งเป็นอุปสรรค
ต่อการวางแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาและสามารถนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จาก
งานวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มี
ประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นตามลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายนวัตกรรม ของ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่าย
นวัตกรรม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน

นิยามศัพท์ในการวิจัย

ศูนย์การศึกษาพิเศษ หมายถึง สถานศึกษาที่เป็นศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early
Intervention) พื้นฟู เตรียมความพร้อมเด็กพิการทุกประเภท เพื่อการส่งต่อไปยังโรงเรียนหรือสถาน
บริการที่เหมาะสมกับเด็ก อีกทั้งบริการวิชาการ บริการและความช่วยเหลืออื่นๆ มีการส่งเสริม สนับสนุน
และประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในสถานศึกษาให้ครอบคลุมทุกมิติ ทั้ง

ด้านการบริหารบุคลากร ทรัพยากร ชั้นเรียนและการสร้างภาคีเครือข่ายในการวิจัย และพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอนและการเรียนรู้ของคนพิการ ตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการวางแผนและกระบวนการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาผ่านงานวิชาการ งานแผนและงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไปรวมทั้ง งานอื่นตามความจำเป็นของ สถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และด้าน กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ได้มาตรฐานการศึกษาตามที่สถานศึกษาได้ ประกาศไว้ 3 มาตรฐาน ตามแนวทางที่กำหนดไว้ 5 องค์ประกอบ ตามหลักการบริหารวงจรคุณภาพ PDCA

วิธีการวิจัย

ประชากรและแหล่งข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนด ประชากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด น่านดังนี้

ข้อที่ 1 เป็นการเก็บข้อมูลแบบสอบถามได้แก่ ผู้บริหารและครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดน่าน ปีการศึกษา 2565 จำนวน 76 คน

ข้อที่ 2 เป็นการเก็บข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา มีวิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษขึ้นไปจำนวน 2 คน ศึกษาพิเศษ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 2 คน ครูผู้สอน มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ขึ้นไป จำนวน 4 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 1 คน รวมเป็น 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

1. แบบสอบถามการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายนวัตกรรม ของศูนย์ การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน ซึ่งมีเนื้อหาและรูปแบบดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่าย นวัตกรรม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน 5 ได้แก่ ด้านเกิดวัฒนธรรมคุณภาพที่สะท้อน การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการนำการเปลี่ยนแปลงสู่สถานศึกษาและการสร้างคุณค่าแก่งวิชาการ สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในที่เกิดประสิทธิผล ด้านการประเมินความสำเร็จตามมาตรฐาน และด้านการขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐาน และด้านการกำหนดเป้าหมายมาตรฐานคุณภาพ โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98

2. แบบสนทนากลุ่ม(Focus Group Discussion) ผู้เกี่ยวข้องที่คัดสรรไว้ กำหนดประเด็นข้อคำถามจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดจากแบบสอบถามมาทำเป็นประเด็นการสนทนา

สถิติที่ใช้

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายนวัตกรรม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดน่าน ได้ใช้ องค์ประกอบตามแนวทางที่กำหนดไว้ตามองค์ประกอบ 5 ด้านต่อไปนี้

1. ด้านการกำหนดเป้าหมายมาตรฐานคุณภาพ
2. ด้านการขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐาน
3. ด้านการประเมินความสำเร็จตามมาตรฐาน
4. ด้านการนำการเปลี่ยนแปลงสู่สถานศึกษาและการสร้างคุณค่าแก่งวิชาการ
5. ด้านการเกิดวัฒนธรรมคุณภาพที่สะท้อนการพัฒนาที่ยั่งยืน

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายนวัตกรรม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดน่าน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยการศึกษาระดับและแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายนวัตกรรม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

ด้านที่	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. การกำหนดเป้าหมายมาตรฐานคุณภาพ	4.07	.40	มาก	4
2. การขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐาน	4.05	.40	มาก	5
3. การประเมินความสำเร็จตามมาตรฐาน	4.08	.49	มาก	3
4. การนำการเปลี่ยนแปลงสู่สถานศึกษาและการสร้างคุณค่าแก่งวิชาการสถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในที่เกิดประสิทธิผล	4.09	.44	มาก	2
5. การเกิดวัฒนธรรมคุณภาพที่สะท้อนการพัฒนาที่ยั่งยืน	4.11	.41	มาก	1
ผลรวม	4.08	.46	มาก	

ผลการศึกษการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายนวัตกรรม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่ 5 การเกิดวัฒนธรรมคุณภาพที่สะท้อนการพัฒนาที่ยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}$ = 4.11) รองลงมาคือ ด้านที่ 4 การนำการเปลี่ยนแปลงสู่สถานศึกษาและการสร้างคุณค่าแก่งวิชาการ

สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในที่เกิดประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.09$)และด้านที่ การประเมินความสำเร็จตามมาตรฐาน ($\bar{X} = 4.08$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่ 2 การขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.05$)โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

ด้านการกำหนดเป้าหมายมาตรฐานคุณภาพ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษามีการรายงานผลการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสู่สาธารณชน และ ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าประสงค์ด้านคุณภาพการจัดการศึกษาในระยะ 3 - 5 ปี อยู่ในระดับมากทุกข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศ และสถานศึกษามีแนวทางการพิจารณา และเกณฑ์การตัดสินคุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ด้านการขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการสื่อสารการขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐานสถานศึกษาแก่ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ชัดเจน มีการสร้างความตระหนัก ครู และบุคลากรทางการศึกษามีความเข้าใจในการการขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐานสถานศึกษา สถานศึกษามีการรายงานผลงานการ การขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐานสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับมากทุกข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครู และบุคลากรทางการศึกษามีความตระหนักในการการขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐานสถานศึกษา อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ด้านการประเมินความสำเร็จตามมาตรฐาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ผู้บริหารมีการประสานผู้เชี่ยวชาญมาช่วยในการกำหนดเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายสอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษา ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการจัดทำระบบการประเมินคุณภาพภายในที่ใช้สถานศึกษาเป็นฐาน และ ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายสอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทุกข้อ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการการประเมินคุณภาพภายในที่ใช้สถานศึกษาเป็นฐาน อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ด้านการนำการเปลี่ยนแปลงสู่สถานศึกษาและการสร้างคุณค่าแก่งวิชาการสถานศึกษาควรมีระบบประกันคุณภาพภายในที่เกิดประสิทธิผล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ผู้บริหารมีส่งเสริม สนับสนุนให้ครู บุคลากรนำเสนอนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในที่เกิดประสิทธิผล ผู้บริหารมีการส่งเสริมผู้เชี่ยวชาญในการให้ความรู้แก่ครู บุคลากรในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่นวัตกรรมตามลำดับ

อยู่ในระดับมากทุกข้อ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครู บุคลากรนำผลการประเมินมาพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ด้านการเกิดวัฒนธรรมคุณภาพที่สะท้อนการพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ผู้บริหารมีการนิเทศติดตาม ผลการพัฒนาการประกันคุณภาพทั้งระดับห้องเรียน และระดับสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงภาวะผู้นำในการจัดโครงสร้าง กำหนดบทบาทหน้าที่ ผู้รับผิดชอบ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสถานศึกษาสนับสนุนการพัฒนาระบบสารสนเทศการประกันคุณภาพ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายนวัตกรรม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน ผู้วิจัยได้นำข้อคำถามจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของแต่ละด้านมาตั้งคำถาม เป็นผลการศึกษาที่ได้จากการโดยการสนทนากลุ่มสรุปเนื้อหา ดังนี้

ด้านการกำหนดเป้าหมายมาตรฐานคุณภาพ พบว่า สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการการประเมินคุณภาพภายในที่ใช้สถานศึกษาเป็นฐาน เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด จึงควรให้ชุมชน ครู บุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐานสถานศึกษา ด้านการขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐาน พบว่า สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐานสถานศึกษาเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดจึงควรให้ครู และบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐานสถานศึกษา ด้านการประเมินความสำเร็จตามมาตรฐานพบว่า ควรให้ชุมชน ครู และบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐานสถานศึกษา เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดจึงควรให้ชุมชน ครู และบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนคุณภาพ ด้านการนำการเปลี่ยนแปลงสู่สถานศึกษาและการสร้างคุณค่าแก่งวิชาการ พบว่า สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในที่เกิดประสิทธิผล ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครู บุคลากรนำผลมาพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดจึงควรให้ ครู บุคลากรนำผลมาพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ด้านการเกิดวัฒนธรรมคุณภาพที่สะท้อนการพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่า สถานศึกษาควรสนับสนุนการพัฒนาระบบสารสนเทศในการขับเคลื่อนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษาเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดจึงควรสนับสนุนการพัฒนาระบบสารสนเทศ

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดน่าน ผู้วิจัยอภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญของการวิจัยโดยมีรายละเอียด ได้ดังนี้

จากการวิจัยพบว่าผลการศึกษาดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายนวัตกรรม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่านโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับอุทัยวรรณ นรินรัตน์ วีระยุทธ ชาทะกาญจน์ และ อีระพงษ์ สมเขาใหญ่ (2559) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ได้แก่ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับวิระ โกสุมาลย์ (2561, หน้า 75) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอสุวรรณภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนา แก้วจันทร์เพชร.(2558: 114)ได้ศึกษาเรื่องแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 ได้แก่ มีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างน้อย ปี ละ 1 ครั้ง ด้านการกำหนดเป้าหมายมาตรฐานคุณภาพ พบว่าครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษามีการรายงานผลการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสู่สาธารณชน และ ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าประสงค์ด้านคุณภาพการจัดการศึกษาในระยะ 3 - 5 ปี ด้านการประเมินความสำเร็จตามมาตรฐาน พบว่า ผู้บริหารมีการประสานผู้เกี่ยวข้องมาร่วมในการกำหนดเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายสอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษา ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการจัดทำระบบการประเมินคุณภาพภายในที่ใช้สถานศึกษาเป็นฐาน และ ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายสอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนา แก้วจันทร์เพชร.(2558: 114)ได้ศึกษาเรื่องแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 ได้แก่ ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน ขนาดเล็ก สถานศึกษานำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปใช้เป็นแนวทางจัดทำแผนของสถานศึกษาและมีการจัดโครงสร้างการบริหารงานในสถานศึกษาที่ครอบคลุมภารกิจของ สถานศึกษาโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ด้านการขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐาน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการสื่อสารการขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐานสถานศึกษาแก่ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ชัดเจน มีการสร้างความตระหนัก ครู และบุคลากรทางการศึกษามีความเข้าใจในการขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐานสถานศึกษา สถานศึกษามีการรายงานผลงานการ การขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐานสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ ชูราศี (2557: 64) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงาน ตามมาตรฐานการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ผู้บริหารมีการประสานผู้เชี่ยวชาญมาร่วมในการกำหนดเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายสอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษา ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการจัดทำระบบการประเมินคุณภาพภายในที่ใช้สถานศึกษาเป็นฐาน และ ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายสอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษา ด้านการนำการเปลี่ยนแปลงสู่สถานศึกษาและการสร้างคุณค่าแก่งวิชาการสถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในที่เกิดประสิทธิผล พบว่า ผู้บริหารมีส่งเสริม สนับสนุนให้ครู บุคลากรนำเสนอนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และด้านการเกิดวัฒนธรรมคุณภาพที่สะท้อนการพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่า ผู้บริหารมีการนิเทศติดตามผลการพัฒนาการประกันคุณภาพทั้งระดับห้องเรียน และระดับสถานศึกษา ซึ่งการดำเนินงานนี้ได้เป็นไปตามแนวทางการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2563: 3) ได้กล่าวว่าการประเมินคุณภาพภายในเป็นการประเมินคุณภาพภายในที่สถานศึกษาต้องดำเนินการประเมินตนเอง ให้ประเมินโดยใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินที่เหมาะสม เชื่อถือได้ เป็นต้น ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับพงศ์เพ็ญ ศรีทอง(2559: 93) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่วัฒนคุณลักษณะของผู้บริหารตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวม และเป็นรายมาตรฐาน

จากการวิจัย พบว่า แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายนวัตกรรมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน

ด้านการกำหนดเป้าหมายมาตรฐานคุณภาพ สถานศึกษาควรจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาซึ่งการดำเนินงานนี้ได้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ (2561) ได้กล่าวว่า ประกาศใช้กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 นโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองที่กำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพคนไทยและการศึกษาไทยในอนาคต ประกอบกับมีนโยบายให้ปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกของทุกระดับก่อนจะมีการประเมินคุณภาพในรอบต่อไป จำเป็นต้องปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกัน

ด้านการขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐาน สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาห้องเรียนคุณภาพสู่สถานศึกษาคุณภาพ ซึ่งการดำเนินงานนี้ได้เป็นไปตามแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ (2561: 14) ได้กล่าวว่าด้านการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ ด้าน

การบริหารคุณภาพของสถานศึกษา เน้นที่การบริหารจัดการคุณภาพโดยรวม โดยให้ความสำคัญกับการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษารวมทั้งระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ด้านการประเมินความสำเร็จตามมาตรฐาน ควรแต่งตั้งคณะกรรมการการประเมินคุณภาพภายใน โดยให้ชุมชน ครู และบุคลากรทางการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งการดำเนินงานนี้ได้เป็นไปตามคู่มือมาตรฐานการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน.(2564: 3) ได้กล่าวว่าการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน ด้านคุณภาพของผู้เรียน จึงมุ่งเน้นที่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ จะมุ่งเน้นไปที่คุณภาพมาตรฐานในระดับที่แตกต่างกัน ในเรื่อง มีความภูมิใจในท้องถิ่น และความเป็นไทย ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล

ด้านการนำการเปลี่ยนแปลงสู่สถานศึกษาและการสร้างคุณค่าแก่งวงวิชาการสถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในที่เกิดประสิทธิผล ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครู บุคลากรนำผลการประเมินมาพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการดำเนินงานนี้ได้เป็นไปตามแนวทางการดำเนินงานของเครือข่ายนวัตกรรมสถานศึกษา (2564) ได้กล่าวว่าการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา ดำเนินการโดยการประสานแผนการส่งเสริมสนับสนุนของหน่วยงานจากส่วนกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา สอดคล้องกับพจรัตน์ คุณทวิลาภผล (2559: 87) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน พบว่าควรเริ่มจากการให้ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานตามมาตรฐานจากนั้นจึงแก้ปัญหาไปตามลักษณะของปัญหาเป็นข้อ ๆ

ด้านการเกิดวัฒนธรรมคุณภาพที่สะท้อนการพัฒนาที่ยั่งยืน สถานศึกษาควรสนับสนุนการพัฒนากระบวนการสารสนเทศในการขับเคลื่อนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับจันทร์สุตา ทราชมอ (2562: 63) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด องค์การ ปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ได้แก่ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยากให้มีการพัฒนาด้านภาษาให้เด็กให้มากยิ่งขึ้น ด้านการมีส่วนร่วมและ สนับสนุนจากทุกภาคส่วน คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยากให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรส่งเสริมให้ครู และบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐานสถานศึกษา

2. ควรสนับสนุนงบประมาณในการสร้างระบบจัดการข้อมูลโดยใช้เครือข่ายนวัตกรรม
คุณภาพสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับ
ประสิทธิภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

2. ควรศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ การบริหารจัดการเพื่อควบคุมคุณภาพและมาตรฐานของ
สถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2560). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จันทร์สุตา ทราชมอ. (2562). การศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ใน
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม).
- พงศ์เพ็ญ ศรีทอง. (2559). คุณลักษณะของผู้บริหารตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา
ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี (วิทยานิพนธ์ศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น).
- พจรัตน์ คุณทวิลาภผล. (2559). แนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในศูนย์
พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- วิระ โกสุมาลย์. (2561). สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา
ในเขตอำเภอสุวรรณภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 (การศึกษานิพนธ์
ศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน
การศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์
การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563, 18 พฤษภาคม). รายชื่อสถานศึกษาแกนนำและ
สถานศึกษาร่วมพัฒนา ของเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา 1 ช่วย 3.
- อุทัยวรรณ นรินรัตน์วีระยุทธ, ชาดะกาญจน์, & อีระพงษ์ สมเขาใหญ่. (2559). บทบาทของผู้บริหาร
สถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 (การค้นคว้าแบบอิสระศึกษามหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช).
อมรรัตน์ ชุราสี. (2557). สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการจัดการศึกษาของโรงเรียนใน
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
(วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด).